

Uttalelse fra ungdomspanel Agder 09.08.2026-12.08.2026

I forbindelse med Arendalsuka 2026 har 22 unge voksne bosatt i Agder deltatt i et medvirkningsopplegg om samfunnsflokken knyttet til etablering av datasentre i fylket. Gjennom disse kveldene har vi fått besøk av en rekke eksperter, gjennomført idémyldringer og diskutert ulike perspektiver. Resultatet er denne uttalelsen om hvordan vi unge synes regionplanen bør forholde seg til datasenterindustrien. Nedenfor presenterer vi hva vi har diskutert, verdier som er viktige for oss i denne debatten, våre krav til etablering og våre anbefalinger.

Diskusjonen om datasentre er viktig for oss unge i Agder fordi:

Det er viktig at unge i Agder deltar i diskusjonen om etableringen av datasentre i fylket. Datasentre kan skape arbeidsplasser som gjør det lettere for oss å bli boende i Agder, men de krever også kraft og naturressurser som vi er avhengige av. Det er vår generasjon som til syvende og sist vil sitte igjen med enten gevinsten eller regningen, og dermed bør også vår stemme bli hørt.

Sentrale spørsmål som er viktige for diskusjonen:

- Hvor stort bør omfanget av utbygging av datasentre i Agder være?
- Hvilke krav bør stilles til datasenter-utbyggere?
- Hvilke krav bør stilles til øvrige aktører i fylket?

VERDIER:

Ved avstemming har vi blitt enige om at disse fire verdiene er viktigst for oss i diskusjonen om datasentre:

- Rimelig og tilgjengelig kraft for lokalbefolkningen og eksisterende næringsliv
- Natur, miljø, arealbruk og bærekraft
- Lokal nytte, verdiskaping og medbestemmelse
- Digital suverenitet, norske data og samfunnskritiske funksjoner

KRAV:

Dette er kravene vi stiller, dersom datasentre bygges ut:

1. Ingen etablering uten uavhengig og helhetlig konsekvensutredning.
2. Datasenteret må gi målbar lokal gevinst: inntekter, norske arbeidsplasser, egen grønn kraftproduksjon og bidrag til utbygging av strømnettet.
3. Bindende konsekvenser og sanksjoner ved avtalebrudd, samt ansvar for opprydning ved konkurs.

ANBEFALINGER:

1: Langsiktig og verdibasert plan for tildeling av areal

Beslutninger bør være grundige og ikke forhastede. Prioriter aktører som gir best mulig helhetlig gevinst for samfunnet over tid.

2: God prosess, involvering og risikohåndtering

Ved eventuell utbygging av datasenter: Sørg for god planlegging og tett kommunikasjon mellom alle berørte parter gjennom hele prosjektet. Ha en plan B for arealbruk dersom datasenteretableringen ikke lykkes.

3: Styrket og raskere utbygging av kraftsystemet

Det må foreligge en plan for nødvendig oppgradering av kraftsystemet før datasenter vurderes etablert. Beslutnings- og planprosesser må effektiviseres.

4: Skjerming av lokalmiljøet

Lokalisering må planlegges og reguleres grundig slik at bosteder, turområder og livskvalitet ikke forringes (f.eks støy eller forurensing).

5: Øremerking av inntekter til lokalsamfunnet

Inntekter som kommune og fylkeskommune får fra datasentrene må øremerkes til prosjekter med utbedringsbehov, slik som oppbygging av infrastruktur, sykehus, skoler og tilbud til vanskeligstilte grupper. Norske arbeidsplasser må sikres for å redusere arbeidsledighet og styrke skatteinntektene.

6: Åpenhet og innsyn i drift

Folkevalgte i kommunen og fylket skal ha innsyn i hvilke selskaper som driver serverne og hva de brukes til. Kundelister må offentliggjøres, der det er mulig, for å sikre transparens og innsyn i hvilke data som lagres og behandles.

Bør regionplanen legge til rette for etablering av datasentre i Agder i løpet av de neste ti årene?

1. Ja, her er det store muligheter, 9% (2 stemmer)
2. Ja, i begrenset utstrekning, 59% (13 stemmer)
3. Nei, ikke i det hele tatt, 32% (7 stemmer)

